

Vaše značka:

Ze dne:

Č. j.: SMO/688575/19/OŽP

Sp. zn.:

Vyřizuje: Ing. Bc. Pavel Valerián, Ph.D., MBA

Telefon: +420 599 442 306

Fax: +420 599 44

E-mail: pvalerian@ostrava.cz

Datum: 12. 12. 2019

Vážený pan

Ing. Andrej Babiš

Úřad vlády České republiky

nábřeží Edvarda Beneše 4

118 01 Praha 1 – Malá Strana

Vážený pane premiére,

obracím se na vládu České republiky s žádostí, ve věci dalšího postupu sanace staré ekologické zátěže po bývalé rafinerii „Laguny Ostramo“. Jedná se o jednu z nejhorších ekologických zátěží na území republiky s významnými zdravotními a environmentálními riziky pro obyvatele statutárního města Ostravy (dále jen „SMO“). I když o komplexní sanaci dané lokality bylo vládou České republiky (dále jen „vláda ČR“) rozhodnuto již před více než 20 lety, stále není sanace u konce a z dosavadních prací vyplývá, že její dokončení bude velmi komplikované.

V současné době na lokalitě stále ještě probíhají práce spojené s odtěžbou, úpravou a stabilizací tzv. nadbilančních kalů, které by měly být dokončeny v prosinci roku 2020. Současně probíhá mezi zainteresovanými stranami intenzivní jednání o následné sanaci nesaturované zóny (sanace zemin). Dne 5. 12. 2019 proběhlo v budově státního podniku DIAMO, odštěpný závod ODRA, oponentní projednání materiálu „Laguny Ostramo – Technický podklad – příloha zadávací dokumentace pro veřejnou soutěž na dodávku projektové dokumentace akce Laguny Ostramo – dokončení sanace – sanace nesaturované zóny“, zpracovaného Ing. Jiřím Tylčerem CSc. Předložený materiál počítá s vybudováním ekokontejmentu, který ovšem nepředstavuje definitivní řešení sanace „Laguny Ostramo“. K danému materiálu vydalo negativní stanovisko DIAMO státní podnik, jakožto nabyvatel dané lokality. Veškeré sanační práce a celkové dokončení sanace má být realizováno dle „Stanoviska Ministerstva životního prostředí k realizaci nápravných opatření vedoucích k odstranění staré ekologické zátěže „Laguny Ostramo“ v Ostravě - Mariánských Horách“ (dále jen „Stanovisko“). Jeho vydání uložila Ministerstvu životního prostředí (dále jen „MŽP“) vláda ČR usnesením č. 728 ze dne 18. 9. 2013. Na základě daného usnesení vydalo MŽP přípisem ze dne 28. 3. 2014 Stanovisko k předmětné sanaci. Předmětné Stanovisko definuje nové podmínky realizace opatření vedoucích k pokračování sanace staré ekologické zátěže „Laguny Ostramo“ v souvislosti s řešením problematiky nových skutečností. Následně přípisem ze dne 10. 4. 2018 vydalo MŽP další Stanovisko k sanaci lokality „Laguny Ostramo“ z důvodu nových skutečností (Nadbilanční kaly), ve kterém mimo jiné deklaruje ukládání podlimitních kontaminovaných, případně stabilizovaných materiálů, do ekokontejmentu, což není konečné řešení. Toto Stanovisko však **vůbec neřeší, jak má probíhat sanace saturované zóny (sanace podzemních vod), což je nezbytné pro celkové dokončení sanace dané lokality.** V průběhu právě probíhajících prací spojených s odtěžbou, úpravou a stabilizací tzv. nadbilančních kalů, bylo zjištěno nové množství materiálu na dně laguny R3, které musí být dodatečně řešeno. V roce 2020 bude realizován doplňkový průzkum před zpracováním projektové dokumentace sanace nesaturované zóny (sanace zemin), jehož cílem je doplnit informace o geologických a hydrologických poměrech a o úrovni kontaminace zemin a podzemních vod v areálu bývalých lagun Ostramo. **Dá se předpokládat, že doplňkovým průzkumem vyvstanou další nové skutečnosti, které budou muset být při sanaci nesaturované zóny (sanace zemin)**

řešeny. Stále totiž není jasné, zda bude nutné odtěžit hráze jednotlivých lagun nebo je bude možné ponechat. Také není jasné, zda podzemní těsnicí stěna, která je již ve špatném technickém stavu, půjde opravit nebo bude nutné vybudovat novou.

Pro SMO je zásadní, aby došlo k úplné sanaci staré ekologické zátěže tak, že bude zabezpečeno nulové riziko možné kontaminace strategického vodního zdroje Nová Ves, který se nachází v blízkosti této staré ekologické zátěže. SMO má enormní zájem, aby veškerá rizika plynoucí z předmětné staré ekologické zátěže byla kompletně eliminována. V případě realizace ekokontejmentu není zaručeno, že nedojde v budoucnu ke kontaminaci podzemních vod a tím přímému ohrožení vodního zdroje Nová Ves. Po celou dobu sanace lokality „Laguny Ostramo“ zastupitelstvo města, jakožto nevyšší orgán statutárního města Ostravy (zasedání zastupitelstva ve dnech 17. 2. 2016, 14. 9. 2016, 1. 3. 2017 a 10. 4. 2019) **požadovalo realizaci úplné dekontaminace nesaturované zóny (sanace zemin) dané lokality a následné využití území po provedené sanaci v souladu s Územním plánem Ostrava**. Město tedy vždy odmítalo takový druh sanace nesaturované zóny (sanace zemin), spočívající v úpravě kontaminovaných materiálů pouze vápennou stabilizací a vybudování ekokontejmentu. SMO se pravidelně zúčastňuje kontrolních dnů a dalších jednání k dané sanaci, v rámci kterých vznáší své požadavky, nicméně SMO nemělo postavení účastníka procesu sanace dle Směrnice Ministerstva financí (dále jen „MF“) a MŽP č. 4/2017 a předchozí směrnice řešící sanace starých ekologických zátěží. Dotčené orgány nebyly povinny k stanoviskům města přihlížet, což bylo několikrát deklarováno na kontrolních dnech. Postavení účastníka procesu získalo SMO až 17. 4. 2019, kdy nabyla účinnosti dohoda o Pravidlech spolupráce MF, MŽP a SMO při odstraňování starých ekologických zátěží vzniklých před privatizací v režimu Směrnice MF a MŽP č. 4/2017.

Současně SMO požaduje, aby cílový stav sanace lokality „Laguny Ostramo“ umožnil budoucí využití území plně v souladu s Územním plánem Ostrava (lehký průmysl). Prioritně by pro další rozvoj města měly být využívány plochy, tzv. brownfields a nikoli plochy zabírající zemědělskou půdu.

SMO vnímá následující negativa při postupu sanačních prací dle platného Stanoviska MŽP:

1. Není zaručeno/deklarováno nulové riziko kontaminace strategického vodního zdroje Nová Ves, který se nachází v blízkosti této staré ekologické zátěže. Pokud by vybudování ekokontejmentu znamenalo nulové riziko zpětné kontaminace vodního zdroje, nebyl by důvod pro dlouhodobý monitoring včetně návrhu oprav ekokontejmentu (cca 20 – 30 let). S dlouhodobým monitoringem a opravami ekokontejmentu se však již nyní počítá. Je tedy zřejmé, že ekokontejment je pouze dočasné řešení a jeho vybudování nezaručuje možné budoucí riziko pro vodní zdroj Nová Ves, který je strategickým vodním zdrojem pro SMO.
2. Omezené využití „vysanovaného“ území v návaznosti na Územní plán Ostravy, z důvodu založení ekokontejmentu. Je třeba konstatovat, že Územní plán města Ostravy (nabytí účinnosti 6. 6. 2014) platil již v době, kdy MŽP vydávalo své Stanovisko ze dne 10. 4. 2018, které Územní plán Ostravy nerespektuje.
3. **Enormní finanční náklady na vybudování ekokontejmentu, který nepředstavuje definitivní řešení sanace lokality „Laguny Ostramo“.**
4. Po realizaci postsanačního monitoringu, který bude trvat 5 let, bude nutné zadat další, následný dlouhodobý monitoring. Takový monitoring lze předpokládat po dobu min. 100 let a není vyjasněno, kdo bude financovat náklady spojené s následným trvalým monitoringem stavu ekokontejmentu. MF pouze porovnálo náklady jednotlivých způsobů sanace nesaturované zóny (sanace zemin) lokality „Laguny Ostramo“ v rámci znaleckého posudku Ing. Zdeňka Čížka, CSc., ale nikdy nezpracovalo finanční analýzu řešící finanční náklady na dlouhodobý monitoring lokality po vybudování ekokontejmentu a finanční náklady na opravy ekokontejmentu ve 20 – 30 letých cyklech (předpokládaná životnost ekokontejmentu). SMO je toho názoru, že finanční náklady na monitoring a opravy ekokontejmentu budou extrémně vysoké.

5. **Provádět postsanační monitoring včetně následného trvalého monitoringu nelze bez dokončení sanace saturované zóny (sanace podzemních vod). Stanovisko MŽP, ale se sanací saturované zóny nepočítá. Není tedy řešeno, jak má být dokončena celková sanace lokality „Laguny Ostramo“.**
6. Omezující životnost ekokontejmentu (cca 20 – 30 let) a jeho následná obnova. Není dořešeno, kým budou hrazeny případné opravy ekokontejmentu, který bude realizován ve velmi kyselém prostředí. Jak budou případné opravy probíhat. Zda bude nutné řešit vybudování nového ekokontejmentu, po uplynutí doby jeho životnosti apod. V ČR u některých sanací bylo použito uzavření znečištění v ekokontejmentu, jednalo se však o jiný typ znečištění. U lokality „Laguny Ostramo“ se jedná o velmi agresivní (kyselé) znečištění, díky kterému nemůže být zaručena trvalá životnost ekokontejmentu.
7. Při budování průmyslových staveb pro lehký průmysl v dané lokalitě, nad ekokontejmentem, vzniknou investorovi enormně zvýšené náklady na jejich založení. U řady staveb nebude vůbec možná jejich realizace.

Je nutné zdůraznit, že území SMO je enormně postiženo starými ekologickými zátěžemi, kdy ne všechny jsou pokryty uzavřenými ekologickými smlouvami. Již nyní vznikají SMO výdaje v souvislosti se starou ekologickou zátěží, která není řešena v režimu ekologické smlouvy.

Na základě uvedeného žádá zastupitelstvo města, jakožto nejvyšší orgán statutárního města Ostravy usnesením č. 0676/ZM1822/11 ze dne 11. 12. 2019, vládu České republiky, aby uložila MŽP změnu Stanoviska k realizaci nápravných opatření vedoucích k odstranění staré ekologické zátěže „Laguny Ostramo“ v Ostravě - Mariánských Horách ze dne 28. března 2014. Změna by měla modifikovat Stanovisko MŽP tak, aby umožňovalo skutečné dokončení sanace lokality „Laguny Ostramo“ a ne pouze vybudování ekokontejmentu s trvalým monitoringem, které s sebou nese výše uvedená rizika a další problémy. Změna Stanoviska MŽP musí řešit také sanaci saturované zóny (sanace podzemních vod), což je nezbytné k dokončení celkové sanace lokality.

Vážený pane premiére, žádám Vás tímto, abyste zařadil tento dopis na řádnou schůzi jednání vlády České republiky k přijetí usnesení.

Předem děkuji za vyhovění mé žádosti.

S pozdravem



Ing. Tomáš Macura, MBA
primátor

